

Софійченко А. Р.
здобувач вищої освіти II курсу,
Науковий керівник – Декусар Г. Г.
старший викладач кафедри
українознавства та іноземних мов

ІНШОМОВНА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ

Сутністю й особливістю іноземної мови є те, що вона, як і рідна мова, не живе окремим життям. Відмінністю є те, що вона служить не тільки засобом міжособистісного спілкування, але і міжнародного.

Стратегічною метою вивчення іноземної мови є оволодіння не стільки системою мови (лінгвістична компетенція), скільки практичному оволодінню «вербально-семантичним кодом мови, що вивчається, оволодінню «мовною картиною світу» носіїв цієї мови і «глобальною» (концептуальною) картиною світу, що дозволяє людині розуміти нову для неї соціальну дійсність» [1, с. 59].

На думку С. Роман, досягнення стратегічної мети вивчення іноземної мови у вищому педагогічному навчальному закладі можливе за умови збалансованості її провідних аспектів:

- 1) прагматичного, спрямованого на формування іншомовної комунікативної компетенції, до складу якої входять мовні, мовленнєві, а також соціолінгвістична, соціокультурна, соціальна, стратегічна та деякі інші субкомпетенції;
- 2) когнітивного, пов'язаного з такими категоріями, як знання, мислення і розуміння, задіяні у процесі залучення до іноземної мови як соціального явища та до культури народу як носія відповідної іноземної мови;
- 3) педагогічного, покликаною дати відповідь на запитання: які якості необхідно сформулювати в тих, хто вивчає іноземну мову, щоб вони були здатними здійснювати іншомовне спілкування на міжкультурному рівні? [1, с. 41].

У другій половині ХХ ст. проблема компетентнісного підходу в підготовці фахівців різних професій набула гострого звучання [3, с. 69]. Саме цей підхід нині лежить в основі ефективного викладання різних навчальних дисциплін у педагогічних закладах вищої освіти, у т.ч. іноземної мови.

Нині в зв'язку з актуалізацією компетентнісного підходу та у процесі публічного обговорення питань нової якості освіти все частіше вживається термін «компетенція». У тлумачних словниках української мови слово «компетенція» (лат. *competentia*, від *competo* – взаємно прагну, домагаюся; відповідаю, підходжу) має два значення: 1) «добра обізнаність із чим небудь»; 2) «коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи» [2, 74].

У документі Ради Європи «Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: вивчення, викладання, оцінка» термін «компетенція» розглядається як сума знань, умінь й особистісних якостей, які дозволяють людині здійснювати різні дії [4, с. 103].

Погоджуємося з дефініцією Н. Микитенко, яка найбільш точно, на наш погляд, розглядає категорію «компетенція» як «сукупність взаємопов'язі, ставлення), що висуваються стосовно певного кола предметів і процесів, є необхідними для якісної продуктивної діяльності по відношенню до цих предметів і процесів, впливають на професійну діяльність, роль чи відповідальність» [3, с. 69].

Хоча компетенція містить сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності тощо), які задаються стосовно певного кола предметів і процесів, необхідних для якісної продуктивної діяльності, однак слід наголосити, що компетенція не може визначатися виключно крізь призму володіння особою певною сумою знань й умінь, оскільки її реалізація залежить від конкретних обставин. Тому бути компетентним, володіти певними компетенціями означає вміти мобілізувати у конкретній ситуації набуті знання, вміння та досвід. Вона корелює з успішністю виконання фахівцем завдання, вимірюється певними стандартами, підвищується завдяки професійній підготовці та розвитку.

Отже, іншомовна професійна компетенція нами розглядається як рівень підготовки майбутнього вчителя з іноземної мови, що забезпечує успішність комунікацій, дозволяє оперувати спеціальною термінологією та формує культуру мовної поведінки у майбутніх ситуаціях професійно-педагогічної діяльності. Цей тип компетенції формується у процесі професійно орієнтованого навчання, що ґрунтується на системному, діяльнісному, компетентнісному, особистісно орієнтованому та інших підходах. З іншого боку, сутність професійно орієнтованого навчання іноземної мови полягає в його інтеграції з фаховими дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань, мовних і мовленнєвих умінь та навичок, формування професійно значущих якостей особистості. При цьому, у майбутніх викладачів нефілологічних спеціальностей формується іншомовна професійна компетенція (лінгвістична, комунікативна, міжкультурна тощо), яка дозволяє здійснювати професійні контакти іноземною мовою в різних сферах і ситуаціях.

Таким чином, іноземна мова виступає засобом формування іншомовної професійної компетенції, особистісного та професійного розвитку студентів і є необхідною умовою успішної професійно-педагогічної діяльності випускника сучасної вищої педагогічної школи.

Література

1. Роман С. В. Професійно орієнтована іншомовна комунікативна компетентність майбутніх учителів іноземної мови як предмет формування в курсі практики усного та писемного мовлення / С. В. Роман // Іноземні мови. 2012. № 2. С. 39-45.

2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В. Т. Бусел. К.: Ірпінь ; Перун, 2005. 1728 с.
3. Микитенко Н. О. Ієрархічна структура іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю / Н. О. Микитенко // Педагогічний альманах. 2014. Вип. 24. С. 69-76.
4. Общеввропейские компетенции владения иностранным языком: изучение, обучение, оценка [Електронний ресурс]. Режим доступу: learnteachweb.ru/articles/eurcomp.doc

Стеценко В. В.
здобувачка вищої освіти III курсу
Науковий керівник – Пащук Р. І.
кандидатка філологічних наук, доцентка
Луганський державний
університет внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка

МОВНІ АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Актуальність означеної теми полягає в тому, що з поширенням міжнародних контактів і вивченням іноземних мов зумовлюється інтерес до міжкультурної комунікації. Водночас постає потреба щодо визначення її сутності, завдань та базових принципів. Проблема створення ефективної комунікації полягає в її тісному зв'язку із суміжними галузями, серед яких мовознавство, культурологія, психологія тощо.

Як зазначають дослідники, поняття «міжкультурна комунікація» увійшло в науковий обіг 1954 року. Саме тоді науковий світ ознайомився з доробком Е. Холла й Д. Трагера «Культура як комунікація: модель та аналіз», у якому міжкультурна комунікація розглядалася як особлива частина людських відносин. Пізніше в праці «Німа мова» Е. Холл розвиває ідеї про взаємозв'язок культури й комунікації та вперше виводить проблему міжкультурної комунікації не тільки на рівень наукових досліджень, але й самостійної наукової дисципліни.

Науковці визначають міжкультурну комунікацію як науку, що вивчає особливості вербального і невербального спілкування людей, які належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот [2, с. 14]. Міжкультурна комунікація існує за умови виникнення будь-якого діалогу культур, реалізованого суб'єктами – представниками щонайменше двох різних культур і, відповідно, носіями двох різних мов.

Культурологічний і лінгвістичний напрям передусім має на меті забезпечити міжкультурне спілкування та взаєморозуміння між партнерами, усвідомлення самих себе представниками відповідної культури, свідоме розуміння етнічних рис власної культурної спорідненості, усвідомлення значущості духовно-моральних надбань іншої нації. Засвоюючи мову,